

[Uhrskov.]

til NATO. I krigstilfælde er det i alt fald for sent. Men det er et uklogt skridt at foretage på toppen af en spændingsperiode, og foretager man det skridt, ja, så skal det mystiske begreb, man opererer med — overgangsperioden fra fred til krig — nok blive en korrekt betegnelse for det, der sker.

Men man sparer selvfølgelig et planlægnings- eller kommandoorgan, og den ene besparelse med den anden, det kommer jo alt sammen militæret til gode. Jeg sagde militæret og ikke skatteyderne eller produktive samfundsopgaver, for de besparelser og rationaliseringer, der tales om så mange steder i bemærkningerne og her i dag, de sluges jo af militærvæsenet. Det budgetmæssige grundlag for forslaget er nemlig uændret i forhold til gældende lov. Sådanne besparelser, der ikke er besparelser, er jo alligevel trods alt billigere for samfundet end de virkelige besparelser som f. eks. de radikales 125 mill. kr.s besparelser umiddelbart efter valgkampen på militærbudgettet. De radikales besparelser bliver nemlig tilsyneladende næste år forvandlet til fordyrelser på 300-400 mill. kr. Naturligvis må det indrømmes, at militærbudgettet er dyrtidsreguleret, men det var det vel også i indeværende finansår. Men deres valglofter løber de radikale ikke fra — lige efter valget.

I 1960 hævdede de radikale, da de gik med til militærforliget — det særdeles femkantede, det forlig mellem alle de demokratiske partier — at de gik med, fordi de derved hindrede venstre og de konservative i at få opfyldt disse partiers hede ønsker om dansk atombevæbning og stationering af fremmede tropper i Danmark. Men også i år har de radikale tilsyneladende godter i posen. Der er ingen, der skal være i tvivl om, at det vil blive sagt på vælgermøderne rundt omkring, at de radikale har fået besparelser, og at de har fået en nedsættelse af tjenestetiden til 12 måneder.

I 1960 var forudsætningen for en nedsættelse af tjenestetiden fra 16 til 14 måneder, at der blev ansat 4.000 professionelle soldater eller frivillige, som det jo hedder. Nu kan man sagtens nedsætte værnepligten til 12 måneder — det skal vi naturligvis ikke klage over, og vi vil i den forbindelse anbefale, at man omsider også får militærnægternes tjenestetid ned mindst på niveau med

de værnepligtiges tjenestetid — men hvis styrkemålene skal opfyldes, og det skal de åbenbart, ja, så skal et større antal unge mænd springe soldat, hvilket i sig selv i øvrigt er dyrere. Et større antal skal være soldater i kortere tid, men altså et antal på vel nok et par tusinde ekstra. Et par tusinde, der i dag af helt saglige grunde erklæres for uegnede til militærtjeneste, vil af helt saglige grunde til næste år blive erklæret for fuldt egnede til militærtjeneste.

Ud over en camoufleret forringelse og en manipulation med værnepligten indeholder lovforslaget en centralisering af militærets magt og en centralisering af beslutningsprocesserne. Da vi anser militæret af væsen og struktur for at være autoritært, kan koncentration af dets ledelse ikke påkalde vor begejstring, lige så lidt som en rationalisering og en forøgelse af dets effektivitet kan påkalde vor interesse. Vi anser forsvaret for at være i bund og grund irrationelt og ineffektivt i forhold til den målestok, der ligger i selve begrebet forsvar — den eneste, man kan stille op — nemlig at det skulle kunne forsvare Danmark.

Vort lands geografiske beliggenhed, nutidens våbentechnik, atombomber, raketter, satellitter osv. gør forsvaret til en umulighed og gør enhver krig her til en atomkrig og gør fredens bevarelse gennem en afrustning og gennem en militær udtynding mellem blokkene og gennem et forbud mod atomvåben og gennem en ophævelse af stormagternes interessesfærer til det eneste rationelle og effektive forsvar for dette land.

Jeg vil med interesse se hr. Svend Haugegaard, som jeg i sin tid har gået på atommarch sammen med, og andre og unge radikale her i tinget tage stilling til dette forsvarslovforslag, og jeg må med beklagelse sige, at i den forbindelse anser jeg ikke hr. Niels Helveg Petersen for en af de unge radikale, men det hører vi måske nærmere om.

Ministeren har i øvrigt i sine bemærkninger til lovforslaget valgt at foretage en afskrift af den såkaldte Harmelrapport, og jeg vil med det samme indrømme, at de meget smukt klingende formuleringer, som denne rapport indeholder, kan sandelig ikke bruges ofte nok. Der tales om en ajourføring af NATOs politiske målsætning; der tales om NATO som afspændings-